

Таким образом, крупное изменение в технологическом способе производства, связанные с «циклом возмещения» и более продолжительным «циклами Кондратьева» являются причинами колебаний экономики и занятости. Этот фактор совместно с другими внешними факторами политического и иного порядка может стать причиной экономической нестабильности.

Литература:

1. Маркс К. «Капитал». Критика политической экономии. Под ред. Ф. Энгельса. Т. 1, 2,3 // Маркс К. и Энгельс Ф. соч., 2-е изд. – Т. 23,24, 25 ч. I и II.

2. Гаркавенко Н. Роль держави у соціально-економічному розвитку суспільства та вирішенні проблеми бідності. Текст / Н. Гаркавенко, В. Вітер, Т. Новосільська. – К. : Україна: Аспекти праці № 3-4. – С. 30-37.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОГО МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ

Мойсеева О.В.

*Науковий керівник: Шершенюк О.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Значення металургійного комплексу для економіки України важко недооцінити. Це пояснюється тим, що металургія не тільки впливає на розвиток усіх без виключення галузей народного господарства України і є базою їх формування, але й являється важливою експортоутворюючою галуззю і значною мірою визначає експортний потенціал нашої країни.

При цьому підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємств металургійної галузі є необхідною умовою розвитку відкритої економіки України, що забезпечує її інтеграцію у світову економічну систему в сучасних умовах глобалізації економіки. У зв'язку з цим, головним стратегічним завданням постає аналіз наявних проблем та пошук шляхів перспективного розвитку ринку металоторгівлі України.

Дослідженню проблемних питань металургійної галузі України та перспективам розвитку металургійних підприємств присвячено праці таких українських дослідників, як Я. Громова, Є. Афанасьєв та В. Нусінов, В. Мазур, І. Заблудська, І. Бураковський, О. Молдован, С. Удовик, О. Власюк та інші.

Незважаючи на те, що вітчизняний металургійний комплекс володіє величезним потенціалом, його привабливість на світовому ринку поступово знижується. Це пояснюється низкою внутрішніх і зовнішніх проблем галузі, що потребують нагального вирішення, адже проблеми функціонування української металургії мають суттєвий вплив на економічний і соціальний розвиток країни, проявляючись як на мікро-, так і на макрорівні національної економіки.

У 2014-2016 рр. спостерігалось стрімке падіння української економіки, що спричинило за собою зниження обсягів виробництва і споживання металопрокату.

Крім загальноекономічних чинників, на обсяги виробництва також негативно вплинули бойові дії на сході України, де розташована більшість металургійних заводів, руйнування залізничних шляхів та інфраструктури, а також анексія Криму. За оцінками експертів, ємність ринку в минулому році скоротилася на 24%.

Зазначимо також, що починаючи з 2014 року гірничо-металургійний комплекс загалом зменшив обсяги поставок своєї продукції за кордон на 5%. Ця негативна тенденція зберігається і зараз. Головну причину такої ситуації більшість експертів убачає в надлишковій пропозиції на світовому ринку.

На думку експертів, збільшення споживання металу в Україні має стати важливим стратегічним напрямом державної промислової політики. Потенційно українська економіка може споживати до 40% продукції вітчизняного металургійного комплексу, але сучасна структура економіки змушує металургів орієнтуватися на зовнішні ринки.

Три кити, на яких тримається внутрішнє споживання металу, – це будівельна галузь, машинобудування, комунальне господарство і сервісні металоцентри, котрі їх обслуговують. Машинобудування суттєво не збільшило обсяги виробництва, попит на метал практично не змінюється. Будівельна галузь має значні резерви для споживання металопродукції, але через тенденцію до зменшення попиту на нерухомість зростання сповільнилось. Про потребу заміни 70% комунальних водогонів і каналізаційних мереж знають всі, але через брак коштів цей сектор економіки неплатоспроможний і не збільшує обсяги споживання металу [1].

Щоб підвищити і стабілізувати продуктивність металоторгової галузі, необхідно встановлення миру, активний розвиток економіки з позитивною динамікою ВВП на рівні 5-7% протягом кількох років, а також приплив іноземних інвестицій і державна підтримка ключових галузей промисловості.

Окрім того необхідно також вирішити суттєву проблему неконкурентоспроможності та великої вартості продукції, що призводить до «виштовхування» наших підприємств з ринку.

Щоб подолати це, необхідно:

- встановити тісні зв'язки з вітчизняними підприємствами машинобудування, будівництва і транспорту, а також з іншими металоспоживачами з метою детального вивчення нинішньої та перспективної потреби в різних видах металопродукції – з тим, щоб ні в якому разі не допустити значного імпорту тих видів прокату, труб і металевих виробів, які наші підприємства спроможні виготовити самостійно;

- вжити заходів до активного проникнення різних видів прокату, труб і металовиробів на перспективні ринки збуту, до країн, які не становлять небезпеки з точки зору порушення антидемпінгових процесів, та їх закріплення там (для чого необхідні маркетинг, кваліфіковане представництво, реклама);

- систематично вивчати потреби внутрішнього і зовнішніх ринків збуту – з тим, щоб своєчасно проводити різноманітні види прокату, труб і металовиробів, конкурентоспроможні за своїми споживчими властивостями, за цінами, за товарним виглядом;

- почати кваліфіковану розробку бізнес-планів для розв'язання конкретних проблем, організації та розширення виробництва конкурентоспроможних видів продукції, які повинні забезпечити гарантований збут [2].

Металургійна галузь України є однією із найважливіших галузей вітчизняної економіки, сучасний стан і можливі перспективи зростання якої можуть суттєво впливати на загальний рівень соціально-економічного розвитку країни. Однак, на сучасному етапі функціонування українська металургія має низку серйозних проблем, які суттєво гальмують її розвиток. Подолання останніх допоможе налагодити не тільки експорт вітчизняної металопродукції, а й покращити економічне становище країни.

Література:

1. Сталеві річки України // Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик Демократична Україна: Головні новини [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dua.com.ua/2006/105/arch/6.shtml>. – Назва з екрану.

2. Проблеми чорної металургії [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.novageografia.com/vogels-1723-2.html>. – Назва з екрану.

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ

Мостепанова Я.С.

*Науковий керівник: Лисенко А.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Соціальний розвиток колективу виступає специфічною формою розвитку, що має багатоаспектний характер. Про розвиток варто говорити в тому випадку, коли він має необоротний, спрямований та закономірний характер. Під соціальним розвитком варто розуміти процес, у ході якого відбуваються істотні кількісні, якісні й структурні зміни в соціальній сфері підприємства, рівні розвитку працівників.

Посилення уваги до соціального розвитку колективу підприємства викликане тим, що спостерігається стійке збільшення значення соціальних факторів у підвищенні економічної ефективності виробництва.

Проте діагностика ефективності соціальних заходів є слабо формалізованою. Певна недостатність теоретичної бази й практичного досвіду управління соціальним розвитком колективу підприємства значно обмежують ефективність управління даними процесами. З ефективністю функціонування трудового колективу зв'язують нинішній стан підприємства, з ним, в основному, зв'язують подальші перспективи розвитку, але при цьому, розвитку членів колективу приділяється незначна увага.